

چگونگی ازدواج در افغانستان

ازدواج سنت حسنه‌ای است که موجب تکامل و آرامش زن و مرد در کنار همدیگر می‌شود. عقد عفت، پاکدامنی، تکمیل شرافت، دوری از انحرافات و تداوم نسل را در پی دارد از این رو در دین مقدس اسلام عقد اهمیت حیاتی دارد. به عباره دیگر ازدواج یک حادثه طبیعی بوده که پس از شکل‌گیری ساختار جامعه بشری به فرهنگ تبدیل گشته است. مطابق ماده ۶۰ قانون مدنی افغانستان ازدواج عقدی است که معاشرت زن و مرد را به مقصد تشکیل فامیل مشروع گردانیده حقوق و وجایی را میان طرفین به وجود می‌آورد.

ازدواج در افغانستان پس از آریائی‌ها تاریخ روشن دارد. در زمان زردشت شکل خاص را به خود داشت که بطور ناچیز پس از ورود فرهنگ عرب هنوز باقی مانده است. مثلاً بستن کمر بند سبز در کمر عروس از طرف فامیل عروس. این بدین معنی است که دختر ما بکر است. باوجودیکه ملیتهای گوناگون در افغانستان حیات بسر می‌برند ولی فرهنگ ازدواج چندان تغییراتی فاحش ندارد. صرف تفاوت کوچک بین شهرها و دهات وجود دارند. در افغانستان قبل از اینکه پسری با دختری ازدواج نماید لازم است چند مراحل قبل از ازدواج را طی نماید که چنین می‌توان نوشت.

۱ جستجو برای پیدانمودن دختر مناسب

در این حالت مادرپسر خواهر و یا نزدیکان پسر در جستجو می‌شوند که دختر مورد پسند خود را دریابند. دختر خوب کسی است که باید اطاعت به فامیل داماد داشته باشد، دارای اخلاق خوب گذشته نیک، فامیل نیک نام داشته باشند. در جنوب افغانستان مردم دختر چاق و زیبا را دوست دارند. مردم عادی دختر کاری باری سرخم به خانه را خوش دارند. در شمال افغانستان در میان ملتیت ازبک و ترکمن دختر عالی کسی است که زیاده قالین مرغوب بیافت. ولول یا قیمت بهای دختر از روی مقدار بافتن قالین در سال تعیین می‌شود. تقریباً تمامی مردم افغانستان از داماد پول بها دختر خود را اخذ میدارند. این رسم در میان مردم کابل ننگین گردیده بود ولی حالا دوباره مروج شده است.

۲ طلبگاری

مراحل پرجنجال ازدواج همین دوره است زیرا مشکلات رضایت همه اعضای فامیل دختر خیلی مهم‌اند. در این مرحله فامیل دختر پرس و پال در مورد بچه و اعضای فامیل آن می‌کنند. در صورت موافقت شرایط خویش را به فامیل داماد می‌گویند. مثلاً چقدر ولول (پول بها دختر) مقدار طلا لباس، و غیره برای دختر صحبت به عمل می‌آورند. در صورت موافقت هر دو جانبین فامیل دختر روز شیرینی دادن را تعیین می‌کنند.

۳ لفظ یا شیرینی داد

در روز شیرینی دادن یک تعداد از بزرگان مردینه فامیل پسر و دختر تشریف می‌آورند. سبد مملو از شیرینی باب از طرف یکی از بزرگان دختر به یکی از بزرگان پسر داده می‌شود و می‌گوید مبارک باشد. همه کف می‌زنند و فامیل داماد مقداری از پول را در یک بشقاب به فامیل دختر پیشکش می‌کنند. سپس در مورد شیرینی‌خوری صحبت می‌نمایند که آیا شیرینی خوری کنند یا نه. در افغانستان شیرینی‌خوری بالای پدر دختر است؛ ولی فامیل دختر کوشش می‌کنند که مصارف شیرینی‌خوری را بالای داماد به‌اندازند. در صورتی که شیرینی‌خوری یا محفل شیرینی کلان را جانبین نمی‌خواهند تجلیل نمایند. پدر داماد باید مقدار پول تعیین شده را در همین روز بپردازد.

۴ شیرینی‌خوری

یکی از سنن فرهنگی غیر عرب مردم افغانستان است. که از سالیان دراز مردم بخصوص زنان دختران جوان و اطفال را در خوشی غرق می‌نماید.

درین اواخر مصارف شیرینی‌خوری مانند عروسی شده‌است

مردم شیرینی‌خوری را بنام شیرینی کلان نیز یاد می‌کنند. به همین مناسبت از ۲۰ الی ۱۰۰ نفر از فامیل داماد و به همین مقدار از فامیل عروس دعوت می‌شوند. عروس در تخت که با رنگ شیرچائی مزین شده با داماد می‌نشینند. در این مراحل فامیل دختر سبد همراه با نقل و شیرینی که با رنگ شیرچائی آراسته شده به فامیل پسر تقدیم می‌کنند. اگر در سبد لباس مانده باشد در جواب باید فامیل داماد لباس بمانند در صورت عادی مقداری از پول را در میان پاکت به فامیل عروس تقدیم می‌کنند.

۵ عیدی براتی و نوروزی

در صورتی که در جریان نامزدی روزهای عید شب برات و یا نوروز تصادم کند. فامیل داماد باید مقداری از کیک و کلچه را با چند جوره لباس به فامیل عروس ببرند. در نوروز صرف ماهی و جلبی با یکدست لباس به خانه عروس می‌برند. جریان نامزدی مرحله مهم شناخت همدیگر اند. به ندرت درین مرحله دختر از پسر جدا می‌شوند.

۶ خبری

در شهرها مردم توسط کارت مردم را دعوت میکنند ولی در دهات تمام مراحل از طرف زنها اجرا می‌شود، خوشی‌ترین زمان برای خانمها دهات خبری است. گروپ از ۱۲ نفری خانمها با لباس مقبول بشمول اطفال به خانه‌ها می‌روند و مردم را در محفل عروسی دعوت می‌کنند. در عوض مردم لیک گفته مقداری از شیرینی باب و پول را برای خبریها می‌دهند. قریه‌های دور را مردان خبر می‌کنند. داماد و پدر داماد یک یا چند روز قبل از عروسی در نماز شام مردان را دعوت می‌کنند.

درقریه جات در شب عروسی همه به عروسی شرکت می‌کنند؛ ولی از لحاظ نظاکت یکتعداد از بزرگان را بزبان باید یاد آوری کرد در غیر ان نمی‌آیند و خفه می‌شوند.

۷پیش خوری

در دهات ولسوالی ها وشهرهای دور افتاده بعضی از مردم بخصوص زنان غرض خوشی خود محفل شب پیش خوری را ادا می نمایند. درین شب چند فامیل از نزدیکان عروس باهم یکجا شده دیره زنی و آواز خوانی می نمایند.

۸ خویش خوری

آن عده از فامیلهای که دارای زندگی بهتر اند شب خویش خوری را یک شب قبل از عروسی محفل مگیرندو مردان و زنان در میان خود شادی می‌کنند. بعضی از فامیلهها در همین شب مراسم عقد نکاح را نیز اجرا می‌کنند. در این شب قوم وخویش دورتر دعوت نمی‌شوند. بعضی به عروس طلا تحفه می‌دهند.

عروسی

عروسی محفل است که یک دختر را عروس می سازند. یا به عباره دیگر عروسی جشن است که یک دختر (عروس) زوج یک مردمی گردد. در زمانه های خیلی دور عروسی شب رامیگفتند که زنان لباسهای رنگارنگ را پوشیده پایکوبی مینمودند.

مهمترین خاطره خوش در حیات یک جفت شب عروسی یا (شب حنا ، شب نکاح)یا شب زفاف است. این شب از خود مراحل خاص دارد. درین شب از صدالی ۵۰۰ نفر از هردو جناح خبر می‌شوند.

مرحله اول احوالپرسی

دوستان دور و نزدیک از احوال همدیگر پرسان می‌کنند. دختران جوان در رقابت لباس بی همتا اند. تعداداز نزدیکان عروس و داماد دهن دروازه استاده شده به مردم مانده نباشین یا خوش آمدید می‌گویند. در داخل محفل هنرمندان آهنگهای مست را ادا می نمایند.

مرحله دوم نکاح

نکاح مرحله دوم عروسی است که مطابق به شرایط اسلامی نکاح صورت می‌گیرد. در مراسم مهر تعیین می‌شود. دو شاهد و یک نفر پدر وکیل از طرف عروس در مراسم تعیین می‌شوند شاهدین به اتاق عروس رفته موضوع عقد شرعی را به عروس ۳ بار تکرار می‌کنند و عروس باید ۳ بار بلی گوید. شاهدین جواب ۳ بار بلی را به حاضرین اعلام می‌دارند. بعداً مهر تعیین می‌شود. پس از قبولی مهر هر دو جانب، ملا امام خطبه نکاح را می‌خواند. سپس ملا امام به حاضرین تبریک می‌گوید دوستان همه کف می‌زنند و بالای داماد نقل پاش می‌نمایند.

خطبه نکاح اهل سنت قرار ذیل است

الْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا. مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضِلِّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ، يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً، وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا. يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، النِّكَاحُ مِنْ سُنَّتِي فَمَنْ رَغِبَ عَنِ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

دعا پس از نکاح

پس از خطبه و ایجاب و قبول این دعا را بخواند:

وَتَبَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ آمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

در زمان قبل از نکاح ویا در جریان نکاح عروس پیراهن سبز را می‌پوشد. دلیل آن اینست که رنگ سبز بنیاد پیدایش نباتات و جهان است. رنگ سبز مظهر آرامش و پیوند به زندگی است. یا رنگ سبز بنه است که برای حاصل دادن آماده میشود.

در حقیقت یک عروس ۳ نوع پیراهن را از نامزدی الی نکاح به تن کند. رنگ شیر چائی شگوفه نمودن زندگی یا بهار پیوند است. رنگ سبز پیوند است که برای حاصل آماده میشود. رنگ سفید مظهر صلح شفقت ثروت و توانگری و بارگیری است. قبل از قرن 18 عروسان نظر به کشور و فرهنگ خود لباس مخصوص خود را به تن مینمودند. در سال 1840 ملکه ویکتوریا با لباس سفید با پسر کاکای خود البرت عروسی نمود. پس از آن لباس سفید لباس رسمی عروس گردید. در افغانستان پس از اینکه نکاح صورت گرفت عروس پیراهن سفید را می پوشد. با ساز آهسته برو ماه تابان آهسته برو داخل محفل میشود حاضرین همه به احترام شاه بپا ایستاده کف می زنند. در اخیر عروس و داماد بالای تخت می نشینند. در دهات پس از عقدنکاح عروس داماد اگر چوکی نباشد بالای دوشک می نشینند. پس از ساعت ساز و موسیقی زمان خوردن نهار میرسد. **خوردن غذا:** مرحله سوم شب حنا غذاخوری است.

در دهات و قصبات مردم بالای زمین نشسته برای ۳ نفر یک غوری که مملو از برنج بالای آن سه دانه کوفته و مقداری از سبزی یا قورمه باشد توزیع می‌گردد. از اینکه مردم دهات پر خور هستند بعضی‌ها بار دوم غذا نوش جان یا تخته می‌کنند.

آئینه مصاف

مرحله چهارم عروسی آئینه مصاف است. این کلتور از گذشته‌های خیلی دور در میان افغانها باقی مانده است. در گذشته‌ها به نسبت تعصبات مذهبی و قومی نمی‌توانستند عروس و داماد همدیگر را الی همین لحظه ببینند که چه شکل دارد آیا عروس زیبا است یا نه. در زمان آئینه مصاف همدیگر را در آینه می‌بینند؛ و هر دو یک آیت خورد از قران را می‌خوانند سپس هر دو قران را بوسه می‌زنند. پس از آن عروس و داماد چله آلشی می‌نمایند.

چله آلشی. کسانی که شیرینی خوری نمی‌کنند در شب حنا چله آلشی می‌کنند؛ که توسط یک نفر مرد بزرگ سن و خوش شانس چله عروس و داماد را بدست شان می‌کنند. بعداً همین مرد در دست عروس و داماد خینه می‌مالند.

مراسم چله آلشی

طبق رسم افغانی عروس و داماد همدیگر را شربت دهند

طبق رسم افغانی عروس و داماد باید دست همدیگر را حنا نمایند

۵. برش کیک و مالیده .

درین مرحله عروس و داماد کیک بزرک را یکجا با کارد پاره می کنند. یکنفر از زنها که بنام هوقی یاد می شود کیک و مالیده را بمردم توزیع می کند. درین مرحله اقارب درکنار عروس داماد عکسهای یادگاری می گیرند؛ و یکتعداد از قوم و خویش به جفت تحفه، پول یا طلا می دهند. درین مرحله رقص و پایکوبی جوانان شدت می یابد؛ و برای چندین بار رقص اتن ملی را اجرا می کند .

در شهرها عروس و داماد کیک می برند

۶. خدا حافظی .

درین مرحله عروس و داماد در دهن دروازه ایستاد می شوند. پدر عروس در کمر دختر خود کمر بند سبز را بند می کنند؛ و مردم به جفت تبریکات خود را اظهار می کنند؛ و در آخر عروس و داماد با یکتعداد از دوستان خود با وسایل ترانسپورتی شهرگشت می روند.

خدا حافظی با پدر و مادر و قوم خویش و در آخر یک پنجه گریان نمودن عروس

۷. رسم پا گذاری دختر در حویلی یا خانه داماد

طبق رسم و رواج مردم افغانستان زمانیکه عروس می‌خواهد اولین قدم را در خانه داماد بگذارند معمولاً مرغ یا گوسفند را ذبح نموده خون آنرا به پای عروس می‌مالند. این عمل به هدف است که اگر عروس بدقدم و یا نگبتهت باشد با ریختن این خون بدقدمی آن از بین می‌رود. سپس عروس به خانه داماد داخل می‌شود. در قریه جات و قصبات موضوع قدم عروس خیلی مهم است. اگر در جریان نامزدی و یا پس از عروسی در خانه داماد واقعه دلخراش رخ دهد می‌گویند عروس بد قدم و شوم بود. و از آن پس عروس را به دیده نیک نمی‌بینند. گاه گاهی موضوع را به عروس تعنه داده توهین می‌کنند.

۸. رسمی ساختن عروس بکر

یکی از اساسی‌ترین موضوع پس از عروسی بکر بودن عروس است. در اکثر ولایات افغانستان مادر یا خواهر بزرگ داماد در زیر بستر داماد تکه سفید را می‌گذارند. فردا که داماد و عروس به صبحانه می‌روند. مادر پسر تکه هارا مشاهده می‌کنند اگر در آن لکه خون بود باز عروس رسمی می‌شود و همه فامیل خوشحالی می‌نمایند. فردا همان روز مادر و خواهر عروس غرض اثبات عروس به خانه داماد صبحانه می‌آورند. در صورت که دختر سالم باشد مادر داماد خیلی محرمانه تکه‌های خون پر را به مادر عروس می‌دهند و هر دو خیلی خوش می‌شوند؛ ولی واقعات قتل عروس؛ کشیدن عروس در نیمه شب تا هنوز وجود دارد. همه ساله تعداد از قتل عروس وجود دارد. پس از آن عروس دیگر انسان شمرده نشده در هر دیار کوچه و خانه مورد توهین و اذیت قرار می‌گیرد. با این اشکال دخترها کسی ازدواج نمی‌نمایند. بعضاً فامیل دختر ترک شهر و دیار می‌نمایند. در قصبات اینگونه دختر هارا در عقد نکاح موی سفیدان معیوبین و یا دیوانه ناقص عقل درمی‌آورند.

۹. تخت جمعی

آخرین مرحله یک جفت پس از شب حنا است. در تخت جمعی زیاده اقارب عروس و داماد دعوت می‌شوند که تحایف را آماده کرده‌اند. اقارب نزدیک عروس و داماداشیا قیمتی، پول و لوازم قیمتی خانه را برای عروس تحفه می‌دهند.

منابع

قانون مدنی افغانستان وزارت عدلیه افغانستان

ازدواج و آثار حقوقی آن در قانون مدنی افغانستان نوشته رنا سعید ساید وزارت عدلیه افغانستان

<http://www.moj.gov.af/?lang=da&p=magazines&nid=667>

عوامل سیاسی چند همسری در افغانستان و پیامدهای آن نوشته نوشته محمد نسیم مهرین

افغان ویدنگ Afghan wedding ویکی پیدیا

http://en.wikipedia.org/wiki/Afghan_wedding انگلیسی

هکذا از تحقیقات کریم پوپل

